

Vervolgonderzoek
ransuil
fietsverbinding Werninkterrein
Amphorapad - Morsweg
te Leiden

Mei 2022

Eco-Niche

wrvanesch@eco-niche.nl
www.eco-niche.nl

Inhoudsopgave

1: Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doelstelling	3
1.3 Leeswijzer	3
2: Project en planlocatie	4
2.1 Project	4
2.2 Planlocatie	4
3: Methode	5
3.2 Ransuil	5
4: Resultaten	6
4.1 Ransuil	6
6: Conclusie	7
6.1 Effecten op beschermde soorten en vervolgstappen	7
Bronnen	8
Bijlage 1: Functies voor beschermde soorten	9
Bijlage 2: Uitleg Wet natuurbescherming	10

1: Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de aanleg van een fietsverbinding parallel aan de Morsweg bij de kruising met de Doctor Lelylaan te Leiden een ecologische quickscan uitgevoerd in het kader van de natuurwetgeving (Eco-Niche, december 2021).

Uit de quickscan bleek dat de aanwezigheid van ransuil en negatieve effecten op deze soort op voorhand niet kon worden uitgesloten. Voor ransuil vormt de dichte begroeiing van het talud langs het spoor voldoende beschutting, waardoor een nestlocatie hier niet kan worden uitgesloten. Op de rest van de planlocatie kan een nest van ransuil wel worden uitgesloten. Met het kappen van de begroeiing op het talud van het spoor kan potentieel een jaarrond beschermd nest van ransuil verloren gaan.

De ransuil is wettelijk beschermd en de *functionaliteit* van de planlocatie mag daarom niet afnemen.

Daarom is Eco-Niche, in opdracht van de Anthea Group gevraagd een vervolgonderzoek naar ransuil uit te voeren. Voorliggende rapportage vormt het resultaat van dit vervolgonderzoek.

1.2 Doelstelling

De doelstellingen van het vervolgonderzoek zijn:

- Het vaststellen van de aan- of afwezigheid van ransuil;
- Bij aanwezigheid: het vaststellen van de functionaliteit van de planlocatie voor de aangetroffen soorten;
- Het bepalen van de vervolgstappen.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een omschrijving van het project en de planlocatie en hoofdstuk 3 gaat in op de toegepaste onderzoeksmethode(s). De resultaten van de onderzoeken komen aan bod in hoofdstuk 4, waarna in de effecten van het project worden beoordeeld. Op basis van de conclusie van de onderzoeken, in het laatste hoofdstuk, worden in hetzelfde hoofdstuk de te nemen vervolgstappen gepresenteerd.

2: Project en planlocatie

Dit hoofdstuk definieert alleen de ecologisch relevante uitgangspunten van het project.

2.1 Project

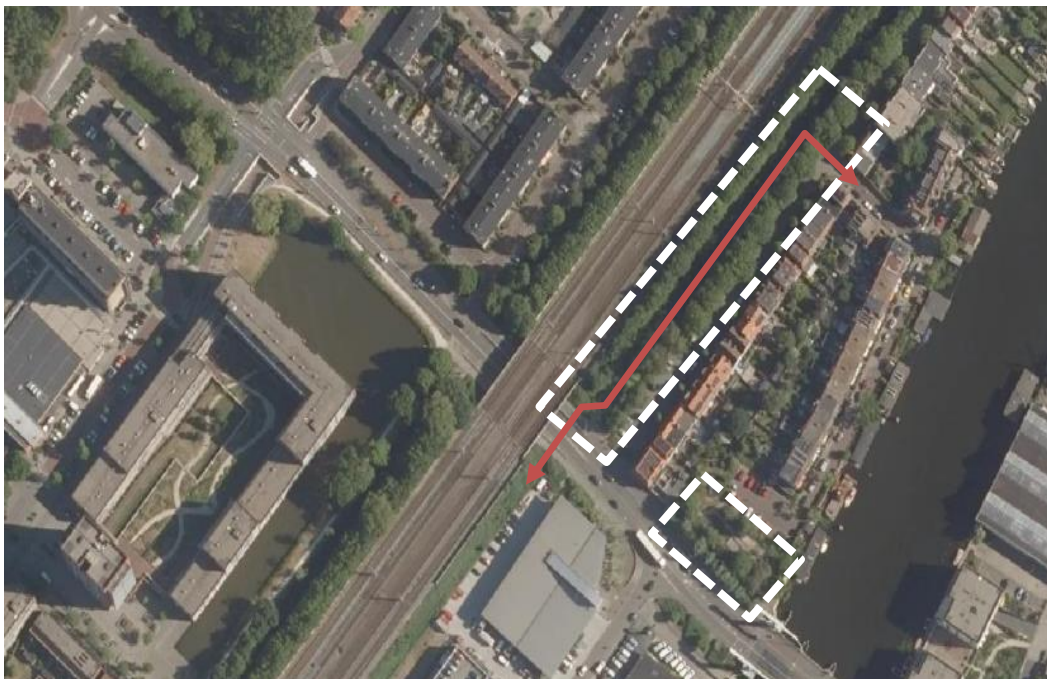
Op de planlocatie wordt een fietsverbinding gerealiseerd. De fietsverbinding gaat via een helling parallel aan het spoor over de Doctor Lelylaan heen. Het fietspad wordt dan wel in de berm tussen de watergang en de Morsweg aangelegd, dan wel via een vlonder over de watergang. In de zone langs de Doctor Lelylaan wordt rekening gehouden met een eventueel benodigde uitbreiding van de weg ten behoeve van de fietsverbinding. Het ontwerp en de inrichting van de fietsverbinding zijn momenteel nog niet bekend. Daarom gaan we uit van een worst case-scenario: namelijk dat de planlocatie kaal wordt opgeleverd; de bestrating wordt verwijderd, de watergang wordt gedempt en de begroeiing wordt gerooid.

De fietsverbinding is gelieerd aan het nabijgelegen Werninkterrein, dat tot woonwijk wordt herontwikkeld. Hier is al een quickscan uitgevoerd (Eco-Niche, 2021). De fietsverbinding draagt bij aan de ontsluiting van de nieuwe woonwijk.

Het toekomstig gebruik is niet vergelijkbaar met het huidige gebruik, aangezien de bestemming van de planlocatie wijzigt van groen naar fietspad.

2.2 Planlocatie

De planlocatie ligt parallel aan de Morsweg ter hoogte van de kruising met de Doctor Lelylaan te Leiden, heeft een omvang van ca. 8000 m² en is voor ca. 95 % onverhard. De planlocatie bestaat uit twee stroken openbaar groen; een groenstrook langs het spoor en een speeltuintje. Voor een gedetailleerde beschrijving wordt verwezen naar de ecologische quickscan (Eco-Niche, december 2021).

Planlocatie aangegeven met wit gestreept kader (bron: Anthegroep, 2021).

3: Methode

Eco-Niche houdt, als lid van Netwerk Groene Bureaus, de inventarisatiemethodes en protocollen aan, die algemeen aanvaard danwel vereist worden door het bevoegd gezag. Deze methodes leiden doorgaans tot een goed beeld van de te onderzoeken soort(groep)en op de planlocatie en zijn onderdeel van de kwaliteitsborging van onze fauna-onderzoeken. Indien we hier van afwijken is het om ecologische redenen en zullen we dit nader onderbouwen. Hieronder wordt per soort of soortgroep de onderzoeksmethode weergegeven.

3.2 Ransuil

Gekozen is voor onderzoek in de broedperiode maart t/m juni (zie tabel 1); de optimale periode voor ransuil. Aangenomen wordt dat er geen nesten en/of functioneel leefgebieden van ransuil aanwezig zijn als er tijdens gerichte veldbezoeken binnen de periode maart tot en met mei geen nestelende vogels van deze soorten zijn waargenomen. De inventarisatie vindt plaats bij goede omstandigheden met een tussenperiode van minimaal 10 dagen en wordt 's avonds na zonondergang uitgevoerd. Een kennisdocument of protocol is voor deze soort nog niet voorhanden.

Tabel 1: broedperiode van de te verwachten soorten

<i>Soort</i>	<i>Datumgrenzen BMP*</i>	<i>Broedperiode**</i>
Ransuil	20 feb (15 mrt) - 20 jul	eind maart - half april (na 5 weken vliegvlug)

* bron Sovon 2004

** bron www.vogelbescherming.nl

Op basis van bovengenoemde in relatie tot het formaat van het plangebied is de volgende inspanning vastgesteld:

- 3 bezoeken door 1 onderzoeker.

4: Resultaten

In dit rapport worden alleen waarnemingen genoemd die bepalend zijn voor de te onderzoeken functies, zoals beschreven in hoofdstuk 3. Functies van beschermde soorten die tijdens het onderzoek 'toevallig' buiten de planlocatie zijn waargenomen worden ook vermeld. Dit geldt ook voor toevallige waarnemingen van andere dan de onderzochte beschermde soorten, zoals nestlocaties van algemene broedvogelsoorten, mits deze relevant kunnen zijn voor de effectbeoordeling. Van de resultaten worden eerst de bezoekdata weergegeven, waarna de totalen per bezoek en de aangetroffen functies gepresenteerd worden.

4.1 Ransuil

Bezoeken

Tabel 2 geeft de bezoekdata, start- en eindtijden en de weeromstandigheden op deze data weer. De bezoeken zijn onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd.

Tabel 2: bezoekdata en weersomstandigheden ransuil

<i>Bezoek</i>	<i>Datum</i>	<i>Tijd (uur)</i>	<i>Temperatuur</i>	<i>Windkracht</i>	<i>Bewolking</i>
Bezoek 1	24 maart 2022	19:30 – 21:30	6°C	1 Bft	0% (helder)
Bezoek 2	13 april 2022	20:45 – 22:45	14°C	2 Bft	100% (droog)
Bezoek 3	03 mei 2022	21:30 – 23:30	10 – 9°C	3 Bft	0% (helder)

Totaal aanwezige ransuilen per bezoek

Tabel 3 geeft per bezoek het aantal aanwezige ransuilen op de planlocatie en in de directe omgeving.

Tabel 3: aantal aanwezige ransuilen per bezoek op de planlocatie en in directe omgeving

<i>bezoek</i>	<i>Aantal ransuilen</i>
Bezoek 1	0
Bezoek 2	0
Bezoek 2	0

Nestlocaties en functioneel leefgebied

Op de planlocatie zijn geen nesten van ransuil aanwezig en ook geen functioneel leefgebied.

Tijdens geen van de bezoeken zijn uilen gehoord of gezien. Ook tijdens het afspelen van geluidsopnames van de soort kwam geen reactie. Op de planlocatie en in de directe omgeving zijn geen sporen van uilen, zoals uitwerpselen of braakballen, waargenomen.

Het bleek 's avonds opvallend druk in de omgeving qua verkeer zowel over het spoor als over de Doctor Lelylaan. Ook de Morsweg blijkt 's avonds veelvuldig gebruikt door fietsers en brommers. Ondanks dat de groenzones en watergangen aan weerszijden van het spoor beschut gelegen en voor mensen ontoegankelijk zijn, is het in de directe omgeving ook 's nachts te onrustig voor ransuilen. De resultaten van dit onderzoek ondersteunen dit.

In de groenzone rond het spoor zijn tijdens de bezoeken alleen blauwe reiger, kuifeend, meerkoet, wilde eend, winterkoning en bruine rat waargenomen. In het speeltuintje / parkje tussen de Doctor Lelylaan en de Rijn was geen enkele activiteit met uitzondering van een huiskat.

6: Conclusie

Van maart t/m mei 2022 heeft Eco-Niche, in opdracht van de Anthea Group, voor de aanleg van aanleg van een fietsverbinding parallel aan de Morsweg bij de kruising met de Doctor Lelylaan te Leiden het vervolgonderzoek naar ransuil uitgevoerd. De aan- of afwezigheid van de onderzochte beschermde soorten en de functies van de planlocatie dienden te worden vastgesteld. Hieronder de conclusie inclusief de te nemen vervolgstappen.

6.1 Effecten op beschermde soorten en vervolgstappen

Op de planlocatie zijn geen ransuilen of andere vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig en deze worden uitgesloten op de planlocatie.

Vervolgstappen zijn dan ook niet nodig om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen, maar de Zorgplicht blijft wel altijd van toepassing.

Zorgplicht

De zorgplicht (Art 1.11) geldt voor alle soortgroepen, dus ook als ze niet beschermd zijn (zie **bijlage 2**). Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Dit kan door dieren de gelegenheid te geven om uit te wijken en ze niet opzettelijk te doden:

- overleg bij het aantreffen van gewervelde dieren met de ecooloog hoe er omheen gewerkt kan worden of hoe ze verplaatst kunnen worden tot op een veilige afstand van de werkzaamheden.
- behoud nesten van algemene broedvogelsoorten tijdens het broedseizoen, in de periode dat ze gebruikt worden.

Rapportage: Carolien van der Graaf (MSc.)

Borging: Willem van Esch (Msc.)

Eco-Niche heeft het onderzoek zo secuur en compleet als mogelijk uitgevoerd. Er kunnen echter geen rechten aan dit onderzoek worden ontleend. Natuur is dynamisch en daarmee niet altijd even voorspelbaar. We adviseren dan ook om indien er tijdens de werkzaamheden – ondanks alles – toch nog andere beschermde soorten op de planlocaties worden aangetroffen, hiervoor contact met ons op te nemen om adequate maatregelen te treffen.

© Eco-Niche 2022

Eco-Niche is lid van het Netwerk Groene Bureaus en houdt zich daarmee aan de bijbehorende kwaliteitseisen, richtlijnen en protocollen van dit netwerk

Bronnen

Onderzoeksmethodes

1. BIJ12 (2017). Kennisdocument Buizerd, versie 1.0, juli 2017.
2. www.vogelbescherming.nl
3. www.sovon.nl

Wetgeving

4. Wet natuurbescherming: www.rijksoverheid.nl
5. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming), Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, jaargang 2016, nr34.
6. Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 16 oktober 2016, nr. WJZ / 16153443, houdende regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming en het Besluit natuurbescherming (Regeling natuurbescherming), Staatscourant nr 55791, 28 oktober 2016.
7. Ministerie van Economische Zaken (december 2016). Brochure Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, versie 1.3.

Lokaal

8. Graaf, C., van der (december 2021). Ecologische quickscan Werninkterrein Amphoraweg 20 te Leiden, Eco-Niche, Leiden.
9. Graaf, C., van der (december 2021). Ecologische quickscan aanvulling Werninkterrein Amphoraweg 20 te Leiden, Eco-Niche, Leiden.
10. Graaf, C., van der (december 2021). Nader onderzoek Werninkterrein Amphoraweg 20 te Leiden, Eco-Niche, Leiden.

Bijlage 1: Functies voor beschermde soorten

Functies voor uilen

Alle nestlocaties zijn wettelijk beschermd:

Nestlocatie: nest waar eieren gelegd worden en de jongen opgroeien.

Het functioneel leefgebied is wettelijk beschermd indien aantasting het functioneren van een nestlocatie aantast. Ontbreekt één van de volgende onderdelen of liggen ze te ver van elkaar verwijderd, dan is de habitat niet geschikt voor roofvogels en uilen:

Functioneel leefgebied: voedsel (voor volwassen en jongen), plukplaats en schuilplaatsen voor pas uitgevlogen juvenielen (takkelingen).

Bijlage 2: Uitleg Wet natuurbescherming

De effecten van het project zijn getoetst aan de natuurwetgeving en daarmee aan hoofdstuk 2 en 3 uit de Wet natuurbescherming. Hieronder wordt de Wet natuurbescherming uitgelegd. De uitleg is gebaseerd op de brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie Economische Zaken.

Doel van de wet

De Wet natuurbescherming is gericht op het beschermen, ontwikkelen en gebruiken van de natuur en waardevolle landschappen vanwege de intrinsieke waarde, de biologische diversiteit en de cultuurhistorische en maatschappelijke functies. De wet regelt in hoofdstuk 2 en 3 de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van natuurgebieden en de in het wild levende planten- en diersoorten.

Verboden

De Wet natuurbescherming bevat een aantal verbodsbepalingen om ervoor te zorgen dat in het wild levende soorten en natuurgebieden zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten en gebieden in principe verboden zijn:

Verbodsbepalingen binnen de gebiedsbescherming:

Het is verboden een plan / project te realiseren of andere handelingen te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van het natuurlijk habitat of het habitat van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Verbodsbepalingen binnen de soortenbescherming per beschermingsregime:

De wet kent voor beschermde soorten drie verschillende beschermingsregimes: paragraaf 3.1 voor soorten uit de Vogelrichtlijn, paragraaf 3.2 voor soorten uit de Habitatrichtlijn en paragraaf 3.3 voor de overige nationaal beschermde soorten. Daarnaast geldt voor alle inheemse planten en dieren een zorgplicht.

Vogelrichtlijn §3.1	Habitatrichtlijn §3.2	Nationaal beschermd §3.3
<i>Art 3.1 lid 1</i> Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	<i>Art 3.5 lid 1</i> Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	<i>Art 3.10 lid 1a</i> Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
<i>Art 3.1 lid 2</i> Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	<i>Art 3.5 lid 4</i> Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	<i>Art 3.10 lid 1b</i> Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
<i>Art 3.1 lid 3</i> Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	<i>Art 3.5 lid 3</i> Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing

Vogelrichtlijn §3.1	Habitatrichtlijn §3.2	Nationaal beschermd §3.3
<i>Art 3.1 lid 4 en lid 5</i> Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	<i>Art 3.5 lid 2</i> Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	<i>Art 3.5 lid 5</i> Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	<i>Art 3.10 lid 1c</i> Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

De zorgplicht (artikel 1.11) heeft betrekking op de intrinsieke waarde van natuur. Dit houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De zorg houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn of haar handelen of het nalaten daarvan nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt, dergelijke handelingen achterwege laat of maatregelen treft om de gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Ontheffing en vergunning

De initiatiefnemer blijft altijd verantwoordelijk voor (de gevolgen van) zijn/haar plan/project, maar van het verbod op schadelijke activiteiten ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken. De bevoegdheid hiervoor ligt bij de provincie of het ministerie van Economische Zaken. Een vergunning-/ontheffingaanvraag kan ook, via de gemeente, aanhaken bij de procedure van de omgevingsvergunning (Omgevingswet). Hierbij legt de gemeente de aanvraag voor aan de provincie. De provincie geeft vervolgens op grond van de inhoudelijke toetsing al dan niet een Verklaring van geen bedenkingen (Vvgb) af.

Ontheffing soortenbescherming:

Van de verboden voor beschermde soorten kan met een ontheffing, vrijstelling, gedragscode of provinciale verordening worden afgeweken, mits aan 3 criteria wordt voldaan:

1. een andere bevredigende oplossing voor de activiteit is niet mogelijk.
2. de ingreep doet geen afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.
3. het project / plan heeft een in de wet genoemd algemeen belang.

Voor de overige nationaal beschermde soorten (§3.3) zijn in de wet meer wettelijke belangen opgenomen dan voor de soorten uit Vogel- en Habitatrichtlijn (§3.1 en §3.2), waaronder het algemene belang van 'ruimtelijke ontwikkelingen'.

Vergunning gebiedsbescherming:

Van de verboden in beschermde natuurgebieden kan met een vergunning of provinciale verordening worden afgeweken, mits uit een '*passende beoordeling*' blijkt dat het plan / project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten, of als aan de ADC-criteria wordt voldaan:

- A: er zijn geen alternatieve oplossingen;
- D: het plan/project is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en
- C: de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.